

"Meslek" ve "meşrep" kavramları hakkında bilgi verir misiniz?

Meşreb ne demektir?

Meşreb, "su içme yeri, su içmek" gibi anlamlara gelir. Aynı dini veya hayat felsefesini paylaşan insanlar arasındaki huy ve yaratılıştan kaynaklanan görüş farklılıklarını ifade eder.

İsrailoğulları Hz. Musa (as)'ın rehberliğinde Kızıldenizi geçerler. Çölde susadıklarında Hz. Musa'dan su talebinde bulunurlar. Cenab-ı Hak, Hz. Musa'ya "**Asa'nı taşa vur**" diye vahyeder. Hz. Musa, asasını taşa vurunca, İsrailoğullarının kabile sayınca, on iki yerden su çıkar. Böylece, her kabile, kendine tahsis edilen bölümden suyunu içer, aralarında münakaşa olmaz.

İşte, üstteki olayı anlatan ayette, "**Onlardan herbiri meşrebini (su içme yerini) bildi**" ifadesi, "**meşreb**" kelimesine kaynak olmuştur.

Hz. Peygamber (a.s.m.), Bedir esirlerine yapılacak muameleyi ashabıyla meşveret ederken Hz. Ebu Bekir, "**Fidye karşılığı serbest bırakalım.**" derken Hz. Ömer, "**Hepsini öldürelim.**" teklifinde bulunur. Hz. Peygamber, Hz. Ebu Bekiri Hz. İbrahim ve Hz. İsa'ya; Hz.Ömer'i de Hz. Nuh ve Hz. Musa'ya benzetir.(Razi, XV/197) Hz. İbrahim (as), Cenab-ı Hakk'a duasında,

"Ya Rabbi bana uyan bendendir. Fakat kim bana isyan ederse Sen Gafur ve Rahimsin" (İbrahim, 14/36)

demiş, onları Cenab-ı Hakk'ın atfedici ve merhamet edici ismine havale etmiştir.

Hz. İsa (as), istikametli tevhidi terk ile teslis dalaletine düşen ümmeti hakkında Cenab-ı Hakk'a,

"Ya Rabbi, eğer onlara azap edersen, onlar senin kullarıdır. Eğer bağışlarsan, şüphesiz sen Azizsin, Hakimsin."(Maide, 5/118)

demiş, doğrudan onların helakini istememiştir.

Buna mukabil, Hz. Nuh (as) imana girmemekte ısrar eden kavmi hakkında,

"Ya Rabbi, yeryüzünde bir tek kâfir bile bırakma"(Nuh, 71/26)

demiş; Hz. Musa (as),

"Ya Rabbi onların mallarını mahvet, kalblerini sık. Onlar can yakıcı azabı görmeden imana gelmezler."(Yunus, 10/88)

diyerek kavmine beddua etmiştir.

Tabiinin en önde gelenlerinden kabul edilen Hasan-ı Basri ve Üveys el-Karani'nin meşrepleri elbette aynı değildir. Hasan-ı Basri, insanlarla iç içedir. Talebe yetiştirmekte, halkın suallerine cevap vermektedir. Sırlı ilimlere, ruhani feyizlere ziyadesiyle mazhar; Üveys el-Karanî ise, münzevi meşreb hareket etmektedir.

Günümüz Müslümanlarında da pekçok farkı meşrepler görmek mümkündür. Mesela, kimi insan dışa açıktır, sosyal yönü kuvvetlidir, hayatın geniş dairelerinde külli hizmetlere vesile olabilir. Kimi insan ise, içe dönüktür. Dar dairede keyfiyetli eleman yetiştirmekte mahirdir.

Kimi leylî sohbeti sever, kimi neharî sohbeti. Kimi nâra atmak ister, kimi "sırren tenevverat"tan hoşlanır. Kimi cehri zikreder, kimi hafi zikreder. Kimi şekle önem verir, kimi öze bakar. Kimi hissiyat yüklüdür, kimi fikir ağırlıklıdır...

Aynı İslâmiyet pınarından nebean eden bu meşrepler, aslında bir renkliliktir, bir güzelliştir. Her insanda Allah'ın isimlerine mazhariyet farklı farklı olduğundan, meşreplerin de farklı olması kaçınılmazdır. Fakat bu farklılığı ihtilaf sebebi yapmamak gerekir. Güneş, ay gibi gök cisimlerinin nizamından bahseden ayette,

"Herbiri bir yörüngede hareket eder." (Yasin, 36/40)

denildiği gibi, her meşrep sahibi, diğer meşreb sahibinin yörüngesine girmeden, yani çarpmadan ve çatışmadan yollarına devam etmelidirler.

MESLEK ise; süluk edilen, gidilen yol anlamındadır. **Meslek** ile **meşrep** kimi yerde aynı anlamda kullanılır. Ancak meslek bir ana cadde ise, meşrep, o caddeden

ayrılmış kollar veya yollar olarak kabul edilebilir. Bu nazarla baktığımızda, **Risale-i Nur hizmeti bir meslek ise, ondan ayrılan gruplar birer meşrep olarak değerlendirilebilir.**